

Enheten för naturvård

Blommenskärren SE0110376

Bevarandeplan för Natura 2000-område
(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd
enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-47323-2016

Namn	Blommenskärren	Areal	20,1 ha
Natura 2000-kod	SE0110376		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Statligt		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
9010	*Taiga	4,3	21
9050	Näringsrik granskog	1,2	6,0
9080	*Lövsumpskog	8,6	43

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Blommenskärren

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-47323-2016

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna.

Blommenskärrens prioriterade bevarandevärde och huvudsakliga motiv för utpekande är livsmiljön lövsumpskog (9080) som också utgör huvuddelen av Natura 2000-området, men områdets lövvärden finns även i de övriga livsmiljöerna.

Blommenskärren ligger i Mårdsjöområdet, ett skogslandskap präglat av vidsträckta och till största delen brukade barrskogar med många våtmarker. Blommenskärren ingår i ett större område utpekad som skoglig värde-trakt (Vällens-Aspdalssjöns värde-trakt) i Stockholms läns strategi för formellt skydd av skog. Trakten utgörs av ett större vildmarkspräglad skogslandskap där sjöar och myrar bidrar till en variationsrik natur.

Inom en femkilometersradie finns drygt tio skyddade områden (Natura 2000 och reservat) som innefattar skogliga värden och/eller värden knutna till myrar och kärr. Ett par inkluderar också livsmiljön lövsumpskog (9080).

Att Blommenskärren utgör en av värdekärnorna i ett större sammanhängande område med liknande naturvärden, varav många skyddade, borgar för goda möjligheter till spridning av livsmiljöns arter.

Prioriterad bevarandeåtgärd är att ge Blommenskärren ett områdesskydd, vilket också pågår. Att röja bort ung gran från lövsumpskogen är en särskilt prioriterad skötselåtgärd, se tabell 3.

Bevarandemål för Blommenskärren

***Taiga (9010)**

- Arealen taiga ska vara minst 4,3 hektar.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd).
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Kontinuerlig förekomst av tall och gran ska upprätthållas.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel garnlav, knärot och spillkråka, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Näringsrik granskog (9050)

- Arealen näringsrik granskog ska bibehållas
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med inslag av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-47323-2016

- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd), i detta område särskilt ädellövträd.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Kontinuerlig förekomst av gran ska upprätthållas.
- Områdena som under delar av året berörs av ytligt grundvatten ska inte minska.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel vårärt, blåsippa, underviol, tibast och trolldruva, ska finnas i livskraftiga bestånd.

***Lövsumpskog (9080)**

- Arealen lövsumpskog ska bibehållas eller minska till förmån för livsmiljön taiga.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med inslag av gamla träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Skogen ska domineras av klibbal av varierande ålder med inslag av gamla träd, död ved och alsocklar.
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte eller endast i begränsad omfattning.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel järpe, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Blommensjärren består av en mosaik av kärr, sumpskog och barnaturskog i blockrik terräng. Området omges av höjdryggar. Området är relativt ostört och våtmarken är i stort sett opåverkad av dränering. Enligt historiskt kartmaterial användes Blommensjärren som slåttermark i början av 1800-talet. Våtmarken hänger samman med Blomdalsjärret i öster och Nyckelängsmossen i sydost. Västerut övergår järret i Liss-Norr sjön. Inom området har ett stort antal signalarter och hotade arter påträffats, främst lavar och svampar. Dessa är knutna till t ex död ved, ädellövträd, kalk, stabilt mikroklimat m m. Här finns flera störningskänsliga fågelarter som ofta finns i sumpskogsområden, t ex järpe, gårdsmyg, gransångare, sparvuggla och spillkråka.

I den västra delen av järret finns en barrskogsholme med yngre granskog, hällar och enstaka ekar. Denna holme utgör ingen Natura 2000-livsmiljö.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-47323-2016**Beskrivning av livsmiljöer*****Taiga (9010)**

I östra och norra delen av Blommensjärren finns livsmiljön taiga. I öster avgränsas området av yngre skog. Denna livsmiljö utgörs av en naturskogsliknande granskog i rik- och storblockig terräng med död ved i form av lågor, torrakor och högstubbar. Skogen har utvecklats naturligt, d v s bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Skogen har varit utsatt för mindre plockhuggningar men har aldrig varit omfattats av större kalavverkningar. Här finns flera sällsynta lavar så som kattfotslav, lunglav, korallblylav och bårdlav. Här finns en rik förekomst av den i länet ovanliga garnlaven och knärot bildar på sina håll mattor i fältskiktet. I området har de för livsmiljön typiska arterna garnlav, knärot och spillkråka hittats.

Näringsrik granskog (9050)

I Blommensjärrens östra del går en moränrygg ut och bildar centralt i området en moränholme med ett örtrikt granskogsparti. Denna holme och ett mer låglänt parti öster om holmen är tydligt kalkpåverkade. Här är lövinslaget påtagligt med bl a asp, lind, lönn och hassel. Här finns några gamla aspar. Kärlväxtfloran innehåller flera lundarter så som lundelm, skogsvial, liljekonvalj, vispstarr, lungört och springkorn. Några för livsmiljön typiska arter som har hittats i området är trolldruva, vårärt, tibast, blåsippa och underviol. Lavfloran är rik med bl a aspgelélav, skinnlav, luddlav, bårdlav och lunglav. Svamparna toppad klubbsvamp och violgubbe indikerar kalkinslag i marken. Här växer även rikligt med mörk husmossa.

***Lövsumpskog (9080)**

Denna livsmiljö domineras av klibbal och björk men har inslag av gran, lind och sälg samt enstaka almar. Träden står bitvis på socklar. I blöta parier växer kärrfräken, svärdsilja, startuvor och älggräs och i fuktiga områden växer bl a ormbär, myska och vätteros. I sydost är graninslaget större. Den för livsmiljön typiska fågelarten järpe förekommer i området.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

***Taiga (9010)**

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk i eller i anslutning till objekt hotar livsmiljön och leder till brist på gamla träd, död ved, ökar uttorkningseffekten m m.
- Transporter genom området kan förstöra markskiktet och förändra hydrologin.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-47323-2016

- Skogsbilvägar fragmentera området och medför att hydrologin i skogsområdet kan förstöras.
- Fragmentering minskar förbindelse mellan områden vilket ger brist på genflöde mellan populationer. Kanteffekterna ökar i mindre objekt.
- Minskad andel löv till följd av ökat graninslag.

Näringsrik granskog (9050)

- Avverkning och andra skogsbruksåtgärder i eller intill livsmiljön.
- Förändrad hydrologi kan påverka livsmiljön negativt genom uttorkningseffekt.
- Exploatering.
- Minskat lövinslag genom konkurrens med framför allt gran.

***Lövsumpskog (9080)**

- Avverkning och andra skogsbruksåtgärder. En viss utglesning av gran kan dock vara nödvändigt för att förbättra förhållandena för lövträden.
- Utdikning och andra åtgärder som kan påverka hydrologin i området negativt.
- Exploatering.
- Isolering av livsmiljön i landskapet.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

Området ingår i ett större område där arbete med reservatsbildning pågår.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-47323-2016

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Blommenskärren. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Taiga (9010)	Ingen åtgärd.	
Näringsrik granskog (9050)	Gynna lövet på bekostnad av granen. Røj runt yngre ädellövplantor som är inträngda av gran.	Omgående.
*Lövsumpskog (9080)	<i>Røj bort ung gran.</i>	Omgående.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
*Taiga (9010)	Gynnsamt.
Näringsrik granskog (9050)	Gynnsamt. Men förnyringen av ädellöv behöver gynnas.
*Lövsumpskog (9080)	Ej gynnsamt p g a olovlig avverkning samt därför att gran börjar växa in i området vilket på sikt att konkurrera ut lövträden.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Naturkatalog för Stockholms län. Remissupplaga. 1996.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Våtmarksinventering i Stockholms län. Rapport nr 1997:1. 1997.

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering. 1997.

Norrtälje kommun. Naturvård i Norrtälje kommun. Mårdsjöområdet. Naturinventering och förslag till landskapsekologisk planering. 1995.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20Beteckning
511-47323-2016

Karta

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

